

Boner proti Spojenému království, rozsudek ze dne 28. 10. 1994

Stěžovatel: Boner

Žalovaný stát: Spojené království

Číslo stížnosti: 18711/91

Datum: 28.10.1994

Článek Úmluvy: čl. 50
čl. 6 odst. 3

Rozhodovací formace: Senát

Soud: Evropský soud pro lidská práva

Hesla: bezplatné poskytnutí obhájce, práva obhajoby, spravedlivé zadostiučinění, spravedlivý proces

Významnost: 2

EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA

28. října 1994

VĚC BONER

(Rozsudek ve věci Boner versus Spojené království)

Evropský soud pro lidská práva zasedající v souladu s článkem 43 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Omluva“) a příslušných ustanovení Jednacího řádu Soudu jako Senát, který tvořili soudci R. Ryssdal, předseda, R. Macdonald, J. De Meyer, E. Palmová, J. M. Morenilla, F. Bigi, Sir John Freeland, A. B. Baka, J. Makarczyk, jakož i H. Petzold, úřadující tajemník Soudu, po neveřejné poradě, která se konala dne 21. dubna a 21. září 1994, vynáší následující rozsudek, který byl přijat posledně uvedeného dne:

POSTUP

1. Případ byl postoupen Soudu dne 12. července 1993 Evropskou komisí pro lidská práva (dále jen „Komise“) a dne 3. srpna 1993 vládou Spojeného království Velké Británie a Severního Irska (dále jen „Vláda“), a to v rámci tříměsíční lhůty stanovené článkem 32 § 1 a článkem 47 Úmluvy. Tornu předcházelo podání stížnosti (č. 18711/91) proti Spojenému království, předložené Komisi podle článku 25 dne 4. dubna 1991 britským občanem, panem Anthony Bonerem. Žádost Komise se opírala o články 44 a 48 a o prohlášení, jímž Spojené království uznalo obligatorní jurisdikci Soudu (článek 46). Účelem stížnosti a žádosti bylo docílit rozhodnutí o tom, zda skutkový děj případu zakládá porušení závazků žalovaného státu podle článku 6 § 3 (c).
2. V odpovědi na dotaz podle ust. 33 § 3 (d) Jednacího řádu Soudu stěžovatel uvedl, že si přeje zúčastnit se řízení, a určil advokáta, který jej bude zastupovat (ust. 30).

3. Dne 23. srpna 1993 rozhodl předseda Soudu, že v zájmu řádného chodu justice budou tento případ a případ Maxwell versus Spojené království (č. 31/1993/426/505) projednány tímtož Senátem (ust. 21 § 6). Do ustaveného Senátu byl jmenován ex officio Sir John Freeland, zvolený soudce s britskou státní příslušností (článek 43 Úmluvy), a pan R. Ryssdal, předseda Soudu (ust. 21 § 3 /b/). Dne 25. srpna 1993 předseda Soudu za přítomnosti tajemníka Soudu vylosoval jména ostatních sedmi členů, jimiž se stali pan R. Macdonald, pan J. De Meyer, paní E. Palmová, pan J. M. Morenilla, pan F. Bigi, pan A. B. Baka a pan J. Makarczyk (článek 43 in fine Úmluvy a ust. 21 § 4).
4. Jako předseda Senátu (ust. 21 § 5) pan Ryssdal prostřednictvím tajemníka Soudu konzultoval se zástupcem Vlády, s advokátem stěžovatele a s delegátem Komise postup řízení (ust. 37 § 1 a 38). V souladu s následně vydaným nařízením obdržel tajemník Soudu podání stěžovatele dne 31. prosince 1993 a podání Vlády dne 10. ledna 1994. Dne 5. dubna 1994 předložila Vláda svou písemnou odpověď na požadavek stěžovatele ohledně spravedlivého zadostiučinění podle článku 50 Úmluvy. Dne 15. dubna 1994 informoval sekretář Komise tajemníka Soudu, že její delegát nepředloží jako odpověď písemné připomínky.
5. V souladu s rozhodnutím předsedy se veřejné ústní jednání konalo v Paláci lidských práv ve Strasbourgu p/e 18. dubna 1994. Soud předtím vykonal přípravné řízení. K Soudu se dostavili:

(a) za Vládu

1. Christie, Ministerstvo zahraničních věcí a Commonwealthu, zástupce Vlády, Lord Rodger of Earlsferry. QC, Lord advokát, R. Reed, právní zástupce, I. Jamieson, A. Dickson, poradci;

(b) za Komisi

1. Loucaides, delegát;

(c) za stěžovatele

1. Rae. QC. právní zástupce, A. M. Chisholm, advokátka.

Soud vyslechl přednesy pana Loucaidese, Lorda Rodgera a slečny Rae, jakož i odpovědi na své otázky.

SKUTKOVÁ ZJIŠTĚNÍ

1. Okolnosti případu
2. Stěžovatel, pan Anthony Boner, který se narodil v roce 1960, je britským občanem. Žije v Glasgowě ve Skotsku. Dne 14. prosince 1989 se tři maskovaní muži, ozbrojení pistolí a nožem, vloupali do poštovního úřadu v Glen Village, Falkirk, Skotsko a během tohoto vloupání napadli tři zaměstnance pošty. Dále pak způsobili škodu na motorovém vozidle. Po vyšetřování byli pan Boner a dva další muži uvězněni a byli ponecháni ve vazbě. Stěžovatel byl obviněn z ozbrojené loupeže, z úmyslného poškozování a ze tří činů spojených se zbraněmi. V období mezi 29. březnem a 10. dubnem 1990 s ním proběhlo řízení před Vrchním soudem v Edinburghu.
3. Stěžovateli byla poskytnuta právní pomoc k přípravě jeho obhajoby a k jeho zastupování právním zástupcem během procesu.
4. Během procesu vstoupila svědkyně obžaloby, paní G., do soudní síně dříve, než podala svědectví a hovořila s jedním ze spoluobviněných stěžovatele, proti němuž se od obžaloby upustilo. Když byla paní G. vyzvána, aby svědčila, podal proti tomu právní zástupce stěžovatele námitku s ohledem na její dřívější přítomnost u soudu. Soudce, který řízení vedl, případ odročil a požádal veřejného žalobce vykonat další vyšetřovací úkony v dané věci, aby bylo možné určit, zda k účasti paní G. došlo v důsledku nedbalosti či chyby na straně Koruny. Veřejný žalobce

informoval soudce, že vyšetřováním nebyla odhalena žádná chyba ze strany kohokoli, za níž je Koruna odpovědná. Stěžovatelův právní zástupce toto tvrzení nenapadl, přičemž navíc nebyl schopen vysvětlit, jak mohlo být svědectví paní G. ovlivněno její předčasnou přítomností u soudu. Proto soudce dospěl k názoru, že nebude nespravedlivé paní G. vyslechnout. Poté co shledal, že relevantní právní podmínky jsou splněny (viz níže odstavec 17), použil svého práva volné úvahy a její svědectví povolil. Následně pak měl právní zástupce stěžovatele možnost podrobit paní G. křížovému výslechu ohledně její přítomnosti u soudu. Ve svém svědectví paní G. uvedla, že stěžovatel byl u ní doma večer před spácháním loupeže a že hovořil o přepadení pošty. Následujícího rána pak opustil dům a později se vrátil s pytlem a byl nervózní. Další důkazy proti stěžovateli spočívaly ve skutečnosti, že v bytě stěžovatele byla nalezena střelná zbraň a různé věci ukradené z pošty. Dále pak různí svědkové identifikovali pana Bonera jako jednoho z lupičů a tvrzení paní G. podepřela její devítiletá dcera.

5. Porota shledala stěžovatele vinným ze všech bodů obžaloby. S přihlédnutím ke všem jeho předchozím odsouzením odsoudil soudce pana Bonera k trestu odnětí svobody na osm let.
6. Dne 17. dubna 1990 projevil stěžovatel prostřednictvím advokáta svůj úmysl podat proti tomuto rozsudku odvolání.
7. Pan Boner dal pokyny novým advokátům, kteří požádali jiného právního zástupce, aby jim poskytl radu ohledně dalších vyhlídek na odvolání a aby pro ně vypracoval návrh odvolání. Ve svém stanovisku z 10. června 1990 vyjádřil právní zástupce názor, že jediným možným základem pro odvolání je „připuštění svědectví paní G.“ a dále pak otázka, „zda se soudce, který vedl řízení, nezmýlil při výkonu svého práva volné úvahy, když povolil, aby paní G. byla na řízení přítomna.“ Právní zástupce však připustil, že neměl dostatek informací, aby si mohl vytvořit řádný úsudek nebo vytvořit osnovu pro odvolání. Navzdory tomuto přiznání však právní zástupce vypracoval návrh odvolání, který obsahoval šest důvodů, z nichž první dva se vztahovaly k rozhodnutí soudce, který vedl řízení, připustit svědky. Tento návrh odvolání byl zaregistrován advokáty stěžovatele dne 13. června 1990.
8. Až po tomto bod byla veškerá práce zajišťována v rámci právní pomoci poskytované pro řízení. Žádost o rozšíření právní pomoci na odvolací řízení byla podána v květnu 1990. Dne 25. července 1990 požádal Skotský výbor pro právní pomoc (dále jen „Výbor“) stěžovatele, aby mu předložil stanovisko právního zástupce ohledně vyhlídek na úspěch. Výboru bylo proto zasláno dřívější stanovisko ze dne 10. června 1990 spolu s dodatečným stanoviskem téhož zástupce ze dne 6. září 1990. V tomto pozdějším stanovisku se vrátil právní zástupce k názoru, že se odvolání opírá o otázku, zda bylo svědectví paní G. přípustné. Právní zástupce však znovu zdůraznil, že mu nebyly předloženy dostatečné podklady, na jejichž základě by mohl posoudit meritum odvolání. Na závěr svého stanoviska pak uvedl: „Lituji, ale momentálně nejsem schopen zodpovědět základní otázku tohoto případu.“
9. Dne 27. září 1990 stěžovateli advokáti telefonicky informovali Výbor, že právní zástupce definitivně rozhodl, že nemůže vyhovět žádosti o právní pomoc nebo o odvolání, že oni jsou stejného názoru a že proto již nemohou jednat za stěžovatele. Telefonické sdělení bylo advokáty potvrzeno dopisem ze dne 2. listopadu 1990, adresovaným Výboru.
10. Dne 14. listopadu 1990 oznámil Skotský výbor pro právní pomoc advokátům pana Bonera, že jeho žádost o právní pomoc byla zamítnuta, protože Výbor není přesvědčen tak, jak to vyžadují relevantní právní předpisy (viz níže odstavec 26), že pan Boner má dostatečné důvody pro podání odvolání a že je rozumné, aby mu byla poskytnuta právní pomoc. V dopise ze dne 11. prosince 1990 adresovaném stěžovateli Výbor dodal, že neshledává žádné důvody pro odvolání. Navzdory radám advokátů a právního zástupce pan Boner odvolání podal.
11. Stěžovatel, který neměl žádné právní znalosti a ani neobdržel žádnou právní pomoc při svém postupu, předložil svůj případ dne 24. ledna 1991 Vrchnímu soudu zasedajícímu v Edinburghu ve funkci odvolacího soudu. Koruna byla zastoupena právním zástupcem. Neexistuje záznam o tom, že by soud požádal právního zástupce Koruny, aby jej oslovil.
12. Odvolací soud posoudil první dva odvolací důvody vztahující se k paní G. a konstatoval, že jsou

nepodložené a že soudce, který vedl trestní řízení, postupoval v dané věci správně. Odvolací soud však posoudil i další otázky vznesené stěžovatelem, přičemž dospěl „k jasnému závěru, že v daném případě nedošlo k selhání spravedlnosti.“ Odvolání proti rozsudku bylo jednomyslně zamítnuto.

13. Relevantní vnitrostátní právo a praxe
14. Přítomnost svědka u soudu
15. Podle skotského práva svědkovi, který byl přítomen u soudu bez soudního svolení a bez souhlasu druhé strany, může být dovoleno podat svědectví za předpokladu, že „soudu se jeví, že přítomnost svědka není důsledkem zaviněné nedbalosti nebo trestného úmyslu a že svědek nebyl řádně poučen nebo ovlivněn tím, co se událo v jeho přítomnosti, nebo že jeho výsledkem nebyla narušena spravedlnost“ (článek 140 /skotského/ zákona o trestním řízení z roku 1975 – dále jen „zákon z roku 1975“).
16. Odvolání v trestním řízení
17. Následující podrobnosti se týkají pouze „slavnostního řízení“, kdy řízení probíhá na základě obžaloby před soudcem zasedajícím s porotou.
18. Osoba odsouzená z trestného činu ve Skotsku má ze zákona automatické právo na odvolání (článek 228 zákona z roku 1975). K podání odvolání se nevyžaduje žádné povolení.
19. V odvolání může žadatel požádat soud, aby posoudil každé údajné porušení spravedlnosti při řízení, v němž byl odsouzen (článek 228 /2/ zákona z roku 1975). Zákon nedefinuje, co se rozumí pod pojmem „porušení spravedlnosti“, avšak tento pojem se vztahuje například na nesprávný postup soudce při řízení nebo na nesprávná rozhodnutí o přípustnosti důkazů, jakož i na porušení přirozené spravedlnosti. V každém odvolání musí být specifikována povaha „porušení spravedlnosti“ v odvolacích důvodech, obsažených v písemném vyhotovení odvolání, podaném do osmi týdnů ode dne vynesení rozsudku nad žadatelem (článek 233 /1/ a /2/ zákona z roku 1975). Při odvolacím řízení nemůže žadatel opřít žádný aspekt svého odvolání o důvod, který není obsažen v písemném vyhotovení odvolání, pokud k tomu výjimečné a v daném případě soud nedá souhlas (článek 233 /3/ zákona z roku 1975).
20. Odvolání projednává senát, složený nejméně ze tří soudců. Při jednání o odvolání odvolatel nebo jeho právní zástupce, je-li přítomen, činí vůči soudu úkony na podporu odvolacích důvodů. Odvolatelé, kteří nemají právní zastoupení, nejsou žádáni, aby jednali ústně. Mohou však přečíst kteroukoli listinu, kterou si předtím směli připravit nebo nechat připravit. Při projednávání odvolání v trestní věci je Koruna vždy zastoupena právním zástupcem. Jeho povinností je jednat výlučně ve veřejném zájmu a neusilovat o schválení nesprávného rozhodnutí. Proto právní zástupci Koruny oslovují soud pouze na jeho vyzvání nebo, je-li to nezbytné, upozorní soud na některé aspekty související s odvoláním, ať už jsou pro obžalobu výhodné či nikoli.
21. Při projednávání odvolání proti odsouzení může soud zamítnout nebo potvrdit rozsudek soudu první instance. zrušit rozsudek soudu první instance buď zamítnutím odsouzení, nebo nahrazením či změnou výroku o vine, nebo zrušit rozsudek soudu první instance a nařídí nové trestní stíhání (článek 254 zákona z roku 1975).
22. Zastoupení odvolatelů právním zástupcem
23. Ve Skotsku právní zástupci vykonávají veřejný úřad advokáta, který na ně klade řadu povinností, mimo jiné povinnost nepřijmout pokyny jednat za okolností, kdy případ je podle jejich profesního názoru zjevně nepodložený. i když klient může za takové zastupování zaplatit. Základ tohoto pravidla profesního jednání spočívá v tom, že právní zástupce nemůže okrádat soud o čas předkládáním argumentů, o nichž ví, že jsou nepodložené.
24. Právní pomoc při odvoláních v trestních věcech
25. Výkon právní pomoci ve Skotsku přísluší Skotskému výboru pro právní pomoc, nezávislému orgánu, jehož členové jsou jmenováni státním tajemníkem pro Skotsko z řad právních zástupců, advokátů a jiných osob, které mají zkušenosti v oblasti justice.
26. Právní pomoc, která byla poskytnuta pro řízení na základě obžaloby, zahrnuje v případě

odsouzení též posouzení advokátem a jeho radu ohledně odvolání. Názor na vyhlídky odvolání lze rovněž obdržet od právního zástupce, který v řízení jednal. Podle zvláštních ustanovení je možná též taková právní pomoc, která advokátovi umožňuje připravit a předložit zákonné oznámení o úmyslu podat odvolání, a tam, kde je to vhodné, požádat o stanovisko právního zástupce o názor na vyhlídky odvolání a zajistit vyhotovení a podání odvolání, v němž jsou stanoveny odvolací důvody.

27. K rozšíření právní pomoci za tento bod je třeba, aby se advokát obrátil se žádostí na Výbor pro právní pomoc. V žádosti by mělo být uvedeno potvrzení o tom, že advokát žadatele je ochoten jednat při odvolání, jakož i výčet argumentů na podporu odvolacích důvodů a advokátovo odůvodnění, proč se domnívá, že odvolací důvody jsou podstatné a že by mu měla být poskytnuta právní pomoc. Žádosti bude vyhověno, bude-li Výbor přesvědčen o tom, že „žadatel je solventní, že má pro podání odvolání závažné důvody a že za okolností daného případu bude rozumné mu právní pomoc poskytnout“ (zákon /skotský/ o právní pomoci z roku 1986. článek 25 /2/).
28. Výbor přijímá rozhodnutí na základě písemností, které má k dispozici, mezi něž obvykle patří kopie vyhotovení odvolání, pověření poroty soudcem první instance a zpráva soudce první instance o případu. Názory vyjádřené advokátem a právním zástupcem žadatele rovněž vezme v úvahu.
29. i když právní předpisy nevyžadují formální kontrolu, v praxi Výbor, je-li o to požádán, znovu posoudí žádost, která byla zamítnuta. Takovéto opětovné posouzení mimo jiné zahrnuje zaslání žádosti externímu zpravodaji, který nebyl zapojen do předchozího rozhodnutí Výboru a který podá Výboru zprávu k meritu žádosti. Jinak řečeno, rozhodnutí Výboru podléhají řádné soudní kontrole.
30. Jestliže žadatel podá odvolání bez právní pomoci a soud má za to, že prima facie mohou existovat závažné důvody, aby odvolání přijal, a je-li v zájmu spravedlnosti, že by žadatel měl mít při prosazování těchto důvodů právní zastoupení, musí ihned jednání odročit a doporučit, aby bylo rozhodnutí Výboru přešetřeno.
31. Praxe soudu byla v tomto ohledu formálně upravena po rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ve věci Granger versus Spojené království ze dne 28. března 1990 (Série A č. 174) prováděcí směrnicí vydanou k tomuto účelu předsedou nejvyššího soudu předsedům a tajemníkům odvolacích soudů, v níž se uvádělo: „U takového odvolání, kde byla odmítnuta právní pomoc, a soud má za to, že prima facie může mít žadatel podstatné důvody pro podání odvolání a že je v zájmu spravedlnosti, aby při prosazování svých důvodů měl žadatel právní zastoupení, soud jednání odročí a doporučí, aby rozhodnutí o odmítnutí právní pomoci bylo přezkoumáno.“
32. Kde je takovéto doporučení vydáno, právní pomoc se automaticky poskytne. Za tímto účelem stanoví Příručka pro řízení před Skotským výborem pro právní pomoc toto: „Za těchto okolností Výbor obdrží dopis od Vrchního soudu uvádějící podrobnosti případu, kde se doporučuje opětovně posoudit rozhodnutí o zamítnutí. Jsme-li požádáni opětovně posoudit rozhodnutí za těchto okolností, je třeba žádosti automaticky vyhovět. Není třeba, aby případ posuzoval zpravodaj nebo advokát Výboru, ale je třeba jej postoupit zástupci ředitele, aby učinil vhodné opatření.“

ŘÍZENÍ PŘED KOMISÍ

32. Pan Boner se obrátil na Komisi dne 4. dubna 1991. S odvoláním na článek 6 § 3 (c) Úmluvy si stěžoval, že mu byla odmítnuta právní pomoc.
33. Komise prohlásila stížnost (č. 18711/91) za přípustnou dne 9. prosince 1992. Ve své zprávě ze dne 4. května 1993 (článek 31) dospěla k závěru, 17 hlasy ku 2, že došlo k porušení článku 6 § 3 (c).

Konečné návrhy předložené Soudu

34. Při jednání dne 18. dubna 1993 požádal stěžovatel Soud, „aby stanovil a prohlásil, že bylo porušeno právo stěžovatele ve smyslu článku 6 § 3 (c) a že za daných okolností by mělo být přiznáno spravedlivé zadostiučinění ve smyslu článku 50 ve výši, jakou Soud shledá přiměřenou.“ Oproti tomu Vláda požádala Soud, aby stanovil, že práva stěžovatele podle článku 6 porušena nebyla.

PRAVNÍ ZJIŠTĚNÍ

1. Údajné porušení článku 6 § 3 (c) Úmluvy
2. Stěžovatel, který byl odsouzen k osmi letům odnětí svobody, si stěžoval na to, že mu byla odmítnuta právní pomoc při jeho odvolání proti rozsudku, a to v rozporu s článkem 6 § 3 (c), který zní takto: „3. Každý, kdo je obviněn z trestného činu, má tato minimální práva: ...(c) obhajovat se osobně nebo za pomoci obhájce podle vlastního výběru nebo, pokud nemá prostředky na zaplacení obhájce, aby mu byl poskytnut bezplatně, jestliže to zájmy spravedlnosti vyžadují...;“ Komise toto tvrzení akceptovala, avšak Vláda s ním nesouhlasila.
3. Pododstavec (c) článku 6 § 3 podmiňuje právo obviněného na obdržení právní pomoci dvěma podmínkami. První z nich, nedostatek prostředků na zaplacení obhájce, není v daném případě předmětem sporu. Soudu zbývá pouze odpovědět na otázku, zda „zájmy spravedlnosti“ vyžadovaly, aby stěžovateli byla poskytnuta právní pomoc bezplatně.
4. V této souvislosti Soud připomíná, že způsob, jakým je třeba článek 6 § 3 (c) aplikovat ve vztahu k odvolacím či kasačním soudům, závisí na specifických rysech daného řízení; je třeba přihlídnout k veškerému řízení proběhнувšímu podle vnitrostátního právního řádu a k roli, jakou v něm hraje odvolací nebo kasační soud (viz, inter alia, rozsudek ve věci *Monnell a Morris versus Spojené království* ze dne 2. března 1987. Série A č. 1 15, str. 22, § 56).
5. Skotský systém odvolání v trestním řízení zaručuje všem osobám právo na odvolání. Nevyžaduje se žádné zvláštní povolení (viz výše odstavec 19). Vrchní soud má ve své funkci odvolacího soudu široké pravomoci, jak s odvoláním naložit (viz výše odstavec 22). Řízení není vázáno na specifické důvody; napadnout lze každé porušení spravedlnosti (viz výše odstavec 20). Kromě toho řízení zahrnuje vždy ústní jednání, při němž je zastoupena Koruna (viz výše odstavec 21). Avšak ne všem nesolventním žadatelům je právní pomoc poskytnuta. Nezávislý orgán (Skotský výbor pro právní pomoc) rozhoduje na základě spisového materiálu, zda má žadatel dostatečné důvody pro podání odvolání a zdaje v zájmu spravedlnosti, aby se mu dostalo právního zastoupení (viz výše odstavce 24 - 29).
6. Podle stěžovatele a Komise zájmy spravedlnosti vyžadovaly, aby panu Bonerovi byla poskytnuta právní pomoc při projednávání jeho odvolání dne 24. ledna 1991 před Vrchním soudem. Přitom se odvolávali na výše citovaný případ *Granger*, kde Soud nalezl porušení (Úmluvy), a dospěli k závěru, že mezi případem *Granger* a stávajícím případem exiluje podstatná podobnost.
7. Vláda usilovala o odlišení obou případů. Podle jejího tvrzení soud v případě *Granger*, poté co vyslechl žadatele, usoudil, že existuje podstatná otázka vyžadující další posouzení. Právní zástupce Koruny byl požádán, aby předložil rozsáhlé a podrobně zpracované zdůvodnění, jemuž žadatel nemohl ani rozumět a na které nemohl ani odpovědět. V daném případě nelze nalézt žádný z těchto rysů. Vláda dále uvedla, že stěžovatel nebyl povinen oslovit soud při ústním jednání a že právní zástupce Koruny se k soudu nedostavuje proto, aby zde činil návrhy. Kromě toho pan Boner nemohl nalézt právního zástupce, který by byl ochoten jej zastupovat s ohledem na pravidla profesní etiky, která právnímu zástupci ukládají, aby nečinil úkony jménem žadatele v případě, kde si není jist, že existuje řádný základ pro podání odvolání (viz výše odstavec 23). Kromě toho byla v důsledku vynesení rozsudku ve věci *Granger* zavedena další pojistka. Prováděcí směrnice vydaná předsedou nejvyššího soudu dne 4.

prosine 1990, ve spojení s praxí Skotského výboru pro právní pomoc (viz výše odstavce 30 a 31), zabezpečuje, aby u každého odvolání, kde byla právní pomoc odmítnuta, byla takováto pomoc automaticky poskytnuta, jestliže soud dospěl k závěru, že prima facie může mít žadatel závažné důvody pro podání odvolání a že je v zájmu spravedlnosti, aby mu byla při prosazování těchto důvodů poskytnuta právní pomoc. Proto podle nového systému, jakmile je jasné, že nezastoupený žadatel má důvod, který se ukazuje jako závažný, musí odvolací soud odvolací řízení odročit, aby žadateli umožnil získat zastoupení, a právní pomoc tak bude fakticky poskytnuta. To pak má za následek, že nedojde k opakované nespravedlnosti, jaká byla shledána v případě Granger.

8. Soud poznamenává, že mezi oběma případy skutečně existují rozdíly, jak připomněla Vláda. Navíc zavedení nové praxe, příznivější pro nezastoupeného žadatele, znamená bezpochyby pozitivní vývoj. Právní problém v tomto případě není snad obzvláště složitý. Avšak napadnout v odvolacím řízení výkon soudcova práva volné úvahy v průběhu řízení vyžaduje určitou právní obratnost a zkušenost. To, že pan Boner mohl rozumět důvodům svého odvolání a že právní zástupce nebyl připraven jej zastupovat (viz výše odstavec 40), nic nemění na skutečnosti, že bez pomoci advokáta nebyl schopen kvalifikovaně oslovit soud ve svém případě a tudíž se účinně obhajovat (viz, mutatis mutandis. rozsudek ve věci Pakelli versus Německo ze dne 25. dubna 1983, Série A č. 64, str. 18. § 38). Kromě toho odvolací soud, jak již bylo uvedeno, měl širokou pravomoc nakládat s jeho odvoláním a jeho rozhodnutí bylo konečné. Co je však ještě důležitější, stěžovatel byl odsouzen na osm let odnětí svobody. Proto byla pro pana Bonera věc, o níž se mělo rozhodnout, mimořádně důležitá.
9. Vláda tvrdila, že pokud bude shledáno porušení (Úmluvy), bude mít možná tento případ za následek ukončení automatického práva na odvolání, čímž budou značně omezena práva obviněného.
10. Soudu nepřísluší, aby označoval opatření, která by měla být učiněna vnitrostátními orgány k tomu aby jejich odvolací systém splňoval požadavky článku 6. Jeho úkolem je pouze stanovit, zda jimi zvolený systém v tomto kontextu vede k výsledkům, které v případech, jež projednávají, jsou konsistentní s požadavky článku 6 (viz inter alia rozsudek ve věci Quaranta versus Švýcarsko ze dne 24. května 1991. Série A č. 205, str. 15. § 30). Situace v případě, jako je tento, kdy se jedná o těžký trest a kdy žadateli nezbylo, než aby se obhajoval sám bez právní pomoci před nejvyšší odvolací instancí, není v souladu s požadavky článku 6.
11. S ohledem na povahu řízení, na široká oprávnění vrchního soudu, na omezenou způsobilost nenastoupeného žadatele předkládat právní argumenty a především s ohledem na přísnost trestu má Soud za to, že zájmy spravedlnosti vyžadovaly, aby stěžovateli byla poskytnuta právní pomoc ve formě zastoupení při projednávání jeho odvolání. Z toho vyplývá, že článek 6 § 3 (c) byl porušen.
12. Aplikace článku 50 Úmluvy
13. Článek 50 Úmluvy stanoví toto: „Jestliže Soud zjistí, že rozhodnutí nebo opatření soudního nebo každého jiného orgánu Vysoké smluvní strany je zcela nebo částečně v rozporu se závazky vyplývajícími z této Úmluvy a jestliže vnitrostátní právo této strany umožňuje jen částečné odstranění důsledků takového rozhodnutí nebo opatření, rozhodnutí Soudu přízná v případě potřeby poškozené straně spravedlivé zadostiučinění.“ Podle tohoto ustanovení požadoval pan Boner náhradu údajné nehmotné škody ve výši, kterou stanoví Soud. Podle tvrzení stěžovatele měla tato náhrada sloužit jako „útěcha za příkoří vůči jeho citům a stavu mysli“, jež vyplynulo z odmítnutí právní pomoci.
14. Soud souhlasí s Vládou, že takto zapříčiněná nehmotná škoda je dostatečně kompenzována nálezem, že byl porušen článek 6.
15. Pan Boner rovněž požadoval úhradu nákladů a výdajů vynaložených při řízení před orgány Úmluvy, které vyčíslil na 10 955.22 liber. Vláda napadla metodu použitou pro výpočet odhadovaných výdajů advokáta a prohlásila, že bude akceptovat částku 7 500.28 liber (včetně daně z přidané hodnoty). Zástupkyně stěžovatele vysvětlila v průběhu jednání, že obdržela

pokyn netrvat na tomto aspektu stížnosti.

16. Soud přiznává částku uvedenou na posledním místě, od níž se odečte 16 275.79 francouzských franků, které již byly vyplaceny za právní pomoc.

Z TĚCHTO DŮVODŮ SOUD JEDNOMYSLNĚ:

1. stanoví, že byl porušen článek 6 § 3 (c) Úmluvy;
2. stanoví, pokud jde o požadavek na úhradu nehmotné škody, že tento rozsudek je sám o sobě dostatečným spravedlivým zadostiučiněním ve smyslu článku 50 Úmluvy;
3. stanoví, že žalovaný stál je povinen zaplatit stěžovateli do tří měsíců částku 7 500.28 liber (sedm tisíc pět set liber a 28 pencí), sníženou o 16 275.79 francouzských franků (šestnáct tisíc dvě stě sedmdesát pět francouzských franků a sedmdesát devět centimů) převedených na libry podle kursu platného v den doručení tohoto rozsudku. pokud jde o náklady a výdaje;
4. zamítá zbytek požadavku na spravedlivé zadostiučinění.

Vyhotoveno v jazyce anglickém a francouzském a vyhlášeno při veřejném jednání v Paláci lidských práv ve Strashourgu dne 28. října 1994.

Herbert PETZOLD

úřadující tajemník

Rolv RYSSDAL

předseda